

[CONSTANTIJN HUYGENS] (VÓÓR BREDa)
AAN [AMALIA VAN SOLMS (DEN HAAG)]
7 SEPTEMBER 1637
1680

Vervolg op Huygens' brief aan Amalia van Solms van 6 september 1637 (Worp 2, nr. 1676, pp. 295-296).

Samenvatting: Huygens bericht de inname van een belangrijk hoornwerk vóór de Bredase stadsmuren. Bij de overgave ervan heeft een tamboer de wapenstilstand geslagen.

Huygens schreef opnieuw op 8 september 1637 (Worp 2, nr. 1681, pp. 298-299).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Huisarch., Inv. A14, Afd. XIII, nr. 18C, nr. 1, dl. 3): brief (dubbelvel, 20x31cm, abc | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 2, nr. 1680, pp. 297-298: volledig.

Namen: Peter Apsley; Bartholomeus Constantini; Henry Croft; Frederik Hendrik; Giuseppe; Karel Otto van Haestrecht (heer van Drunen); Emmanuel de la Baume, (graaf van Saint-Amour); Juan de Monroy; Rieux; Saint-Christofle de la Férandière.

Glossarium: battre (slaan); tambour (tamboer).

Transcriptie

Devant Breda, le 7e de Septembre 1637.

Je fay un office superflu, en advertissant Vostre Altesse de la prise de nostre corne, après tant d'informations de bouche qu'elle en pourra avoir eues, mais la chose est trop bonne et l'action trop glorieuse pour n'en confirmer pas la nouvelle. Enfin ceste prise ne couste guères moins que 300 des meilleurs hommes au Gouverneur. *Don Giuseppe*, le Capitaine qui a commandé à la poste, me le confesse ainsy, comme encor un *Alferes* réformé, tous deux Espagnols et braves gens, mais assez grièfvement blessez. Le dernier, plus vigoureux que l'autre, ne cesse de jurer contre le Gouverneur et de blasmer sa conduite, son peu d'ordre, sa paresse et sa négligence, car, quand je luy ay demandé où le Gouverneur estoit durant ceste attaque, il a respondu en colère: 'Dans son lict à dormir,' aveq choses semblables. Dit aussi que *Don Juan de Monroy*, son camarade, qui est le seul capitaine Espagnol qui reste dans la ville, est atteint de la peste, outre des blessures de coups de grenade qui l'avoient alicté. Au reste ils louent extrêmement nostre procédé, en ce que faisants saulter une mine et attirans vers là toutes leurs forces, soudainement l'autre mine ajoué, de sorte qu'on les a surprins doublement et combattuz aveq beaucoup de vigueur.

Un enseigne | b | Bourguignon du régiment du Comte de Saint-Amour vient d'estre amené présentement à Son Altesse, ayant paru de dessous la terre esboullée par la mine, où il dit avoir résolu de se tenir caché jusques'à la nuict, ne s'estant descouvert que comme il a entendu battre le tambour à faire la trêfve, qui vient d'expirer, de sorte qu'on s'en retourne aux armes et aux canonades.

Noz officiers et volontaires, tant François qu'Angloiz, ont fait rage en ceste occasion. Parmi les gens de marque le petit Croft est demeuré sur la place. Apsley y a receu un mauvais coup par la bouche et la machoire. Rieux, un autre au travers du poignet gauche, Saint-Christofle un autre ailleurs, nostre grand Constantin dans un pied, et semblables marques d'honneur s'en sont emportées, mais sans guères de mortalité. Le bon Sieur de la Férandière y a esté veu faire très-bien, et mesme y a receu quelqu'incommodité, mais légère, à ce qu'on me dit, qui ne l'ay pas encor veu.

Après ceste prise, qui a esté plus absolue qu'on ne l'avoit espéré, on se trouve tout contre le fossé de la ville, qui est large en effect, mais ne sçauroit tant couster de sang, ni de peine que ces malheureuses cornes, qui pour estre basses, | c | sont plus capables de se défendre que ces grands bastions eslevez.

Toutes les nuicts nous guettons un certain galant qu'on est bien adverti de se tenir proche d'icy, aveq des lettres qu'il a entrepris de porter dans la ville. Ces Espagnols me disent qu'ils en reçoivent tous les jours assez, mais je doute qu'ils s'en vantent faussement, ou n'en soyent pas informez au vray.

Vertaling

Vóór Breda, 7 september 1637.

Ik bewijs u een overbodige dienst door u de verovering van onze ravelijn te melden, na zoveel mondelinge berichten die u erover moet hebben ontvangen, maar het is een te goede zaak en een te glorieuze actie om niet schriftelijk te bevestigen. Uiteindelijk heeft deze verovering tegen de driehonderd van de beste manschappen aan verlies opgeleverd voor de ¹gouverneur. *Don Giuseppe*, de kapitein die het bevel heeft gevoerd over de post, heeft het mij bevestigd, evenals een afgedankte ²vaandeldrager;¹ beiden zijn Spanjaarden en dappere lieden, maar vrij ernstig gewond. De laatste, in betere toestand dan de eerste, houdt niet op te vloeken over de gouverneur en diens gedrag, diens ordeloosheid, diens luiheid en diens nalatigheid te belasteren, want, toen ik hem vroeg waar de gouverneur was tijdens deze aanval, antwoordde hij mij in woede: ‘In zijn bed, om te slapen,’ en dergelijke dingen meer. Hij zei ook dat de heer Juan de Monroy, zijn kameraad, de enige Spaanse kapitein die nog over is in de stad, de pest heeft opgelopen, boven op de wonden van de granaattreffers, die hem het bed hadden doen houden. Verder zijn ze vol lof over onze werkwijze, dat er, wanneer wij ergens een mijn laten springen en daar al hun manschappen naar toe lokken, ineens een andere mijn ontploft, zodat ze dubbel worden verrast en met overmacht verslagen.

Een vaandeldrager uit de Franche-Comté van het [Spaanse] regiment van de graaf van Saint-Amour is zojuist bij Zijne ²Hoogheid gebracht, te voorschijn gekomen van onder de grond die door de mijn was opgeworpen, waar hij zich naar zijn zeggen had willen verbergen tot aan de nacht; hij liet zich pas zien toen hij de tamboer de wapenstilstand hoorde slaan die zojuist is afgelopen, zodat men terugkeert naar de wapens en het kanonvuur.

Onze officieren en vrijwilligers, zowel Fransen als Engelsen, zijn bij deze gelegenheid als wilden te keer gegaan. Van de mensen met een rang is de kleine [Henry] Croft ter plekke [dood] gebleven. [Peter] Apsley heeft een vervelende treffer over de mond en de kaak opgelopen, Rieux eentje over de linker pols, Saint-Christofle [de la Férandière] eentje ergens anders, onze grote [Barholomeus] Constantini in een voet; en soortgelijke eretekens zijn er meer overgebleven, maar vrijwel zonder dodelijke slachtoffers te eisen. De goede heer van La Férandière heeft men zich dapper zien weren, al heeft hij er een zeker ongemak, maar licht, van overgehouden, naar mijn mij zegt, want ik heb hem nog niet gezien.

Na deze inname die vollediger was dan men had verwacht staat men pal voor de stadsgracht, die weliswaar breed is, maar niet zoveel bloed zou hoeven te kosten noch moeite als deze vermaledijde hoornwerken, die, omdat ze laag zijn, zich veel beter kunnen verdedigen dan die grote hoge bastions.

Elke nacht zoeken wij naar een zeker jongmens dat zich naar verluidt dichtbij moet ophouden, met brieven die hij voornemens is de stad binnen te smokkelen. Genoemde Spanjaarden zeggen mij dat zij elke dag redelijk wat brieven ontvangen, maar ik denk dat ze valselijk pochen of niet naar waarheid erover zijn geïnformeerd.

1. Karel Otto van Haestrecht, heer van Drunen, Spaans gouverneur van Breda.
2. Prins Frederik Hendrik.